

Liikunnan ja Terveystiedon opettajat ry.

Terveystiedon reaalikokeen arviointiohjeet, syksy 2013

Ylioppilastutkintolautakunta julkaisi verkkosivuillaan 27.9.2013 terveystiedon kokeen hyvän vastauksen piirteet, jotka kuvaavat kunkin vastauksen olennaisia piirteitä ja sisältöjä. Kokelas voi saada pisteitä myös sellaisista relevanteista tiedoista, näkökulmista tai pohdinnoista, joita yleiskuvauksessa ei tuoda esille. Hyvä vastaus on jäsenelty ja esitettyjä väitteitä perusteleva, ja siinä käytetään käsitteitä täsmällisesti. Asioiden välisiä yhteyksiä ja syy-seuraussuhteita tarkastellaan kriittisesti ja asianmukaisesti. Hyvä vastaus on monipuolinen mutta asiassa pysyvä. Tehtävän niin vaatiessa tietoa on pystytty soveltamaan ja asettamaan laajempiin asiayhteyksiin. Erityisesti pohdiskelua edellyttävissä tehtävissä erotetaan tosiasiat ja perustellut käsitykset.

Pisteytysuositukset perustuvat Ylioppilastutkintolautakunnan (YTL) julkaisemiin hyvän vastauksen piirteisiin. Pisteytysuositukset ovat Liikunnan ja Terveystiedon opettajat ry:n (LIITO) tekemiä.

Tehtävä 1. Selvitä, mitä seuraavilla termeillä tarkoitetaan:

a) epikriisi

b) verensokerin viitearvo

c) epidemiologia

Hyvän vastauksen piirteitä (YTL)

a) Epikriisi on lääkärin hoidon päätyttyä laatima tiivis yhteenveto ja loppuarviointi potilaalle tehdyistä tutkimuksista, taudin määräyksestä (diagnoosi), sairauden kulusta, hoidosta ja mahdollisista jatkosuunnitelmista. Epikriisi lähetetään potilaalle kotiin.

Pisteytysuositus (LIITO)

1p Vastauksessa on kerrottu, että epikriisi on lääkärin laatima yhteenveto sairauden hoidosta.

2p Vastauksessa on kerrottu yksityiskohtaisemmin epikriisin sisällöstä.

Hyvän vastauksen piirteitä (YTL)

b) Verensokerin viitearvo: Laboratoriokokeiden viitearvot (normaaliarvot) osoittavat rajat, joiden välissä on 95 % terveiden ihmisten tuloksista. Monet viitearvot vaihtelevat iän ja suku-puolen mukaan. Veren glukoosipitoisuus eli verensokeri (fP-gluk) on terveillä ihmisillä aamulla ennen aterioita 4,0–6,0 mmol/l ja noin kaksi tuntia aterian jälkeen alle 7,8 mmol/l.

Pisteytysuusitus (LIITO)

1p Vastauksessa on kerrottu, mitä laboratoriokokeen viitearvot osoittavat.

2p Vastauksessa on edellisen lisäksi kerrottu verensokerin normaaliarvon vaihteluväli.

Hyvän vastauksen piirteitä (YTL)

c) Epidemiologia on sairauksien esiintyvyyttä ja niihin vaikuttavia tekijöitä väestötasolla tutkiva tieteenala. Epidemiologiset tutkimukset ovat kuvailevia (ilmaantuvuus/insidenssi, vallitsevuus/prevalenssi, kuolleisuus), analyttisiä (miksi jotkut sairastuvat, mitkä tekijät lisäävät sairauden riskiä, altistuksen ja vasteen yhteys) sekä kokeellisia interventiotutkimuksia (altistuksen vähentäminen). Epidemiologiselle tutkimukselle ominaisia piirteitä ovat suunnitelmallinen havaintojen keruu (empiirisuus), kvantitatiivisuus (numeeriset menetelmät, laajat aineistot) sekä todennäköisyyksien arviointi.

Pisteytysuusitus (LIITO)

1p Vastauksessa on kerrottu, että epidemiologia on sairauksia väestötasolla tutkiva tieteenala.

2p Vastauksessa on edellisen lisäksi kerrottu tarkemmin millaisia epidemiologiset tutkimukset ovat.

Tehtävä 2. Esittele energiaravintoaineet ja kuvaile niiden pääasiallisia tehtäviä elimistössä.

Hyvän vastauksen piirteitä (YTL)

Hiilihydraatit sisältävät energiaa 17 kJ (4 kcal)/g. Ne rakentuvat sokeriyksiköistä eli monosakkarideista. Tehtäviä: solujen ensisijainen energianlähde, verensokeritason ylläpitäjä, energia-varastona glykogeena maksassa ja lihaksissa sekä solukalvojen osana.

Rasvat sisältävät energiaa 38 kJ (9 kcal)/g. Suurin osa ravinnon rasvoista on triglyseridimuodossa. Tehtäviä: energian lähde ja varasto, välttämättömien rasvahappojen lähde (linoli- ja alfa-linoleenihappo) ja solukalvojen rakennusaine.

Proteiinit sisältävät energiaa 17 kJ (4 kcal)/g. Ne koostuvat aminohapoista, joista osa on välttämättömiä ruoasta saatavia aminohappoja. Tehtäviä: solujen ja kudosten rakennusaine,

kuljetustehtävät (esim. hemoglobiini), elimistön toimintojen säätely (hormonit, entsyymit ja vasta-aineet) ja energian tuotto.

Alkoholi sisältää energiaa 30 kJ (7 kcal)/g. Se on keskushermostoon vaikuttava aine, joka sisältää runsaasti energiaa.

Pisteytysuusitus (LIITO)

3p Vastauksessa on esitelty pintapuolisesti hiilihydraatit, rasvat ja proteiinit ja kuvattu niiden pääasiallisia tehtäviä.

5p Vastauksessa on esitelty seikkaperäisemmin kaikki enegiaravintoaineet ja kuvailtu monipuolisemmin niiden tehtäviä.

Tehtävä 3. Viimeisten viiden vuoden aikana tieliikenteessä on kuollut keskimäärin 74 ja loukkaantunut 2 900 nuorta vuodessa. Loukkaantuneiden 15–24-vuotiaiden määrä on kasvanut 17 prosentilla kymmenen viime vuoden aikana. Nuorten kuljettajien kuolemanriski on yli kolminkertainen koko väestöön verrattuna (Liikenneturva 2011). Oheisessa kuviossa näkyvät tieliikenteessä loukkaantuneiden määrät tiekäyttäjryhmän ja iän mukaan vuonna 2011. Tarkastele, miten nuorten liikennetapaturmia voisi vähentää terveyden edistämisen keinoin.

Hyvän vastauksen piirteitä (YTL)

Liikennetapaturmien vähentämisen keinoja voi jäsentää terveyden edistämisen strategioiden kautta. Kansallinen päätöksenteko ja ohjaus luovat liikennetapaturmien ehkäisylle rakenteet lainsäädännön, rahoituksen suuntaamisen, valvonnan ja rangaistusten sekä erilaisten ohjelmien avulla (kohdentuu esimerkiksi liikennesääntöihin, opetussuunnitelmiin, tieverkon kuntoon, turvavarusteisiin tai autojen verotukseen).

Yhteisöjen toimintaa kehittämällä pyritään sellaiseen paikalliseen ja valtakunnalliseen viranomaisyhteistyöhön, asenneilmapiiriin ja yhteisvastuullisuuteen, jotka edistävät turvallista liikennekäyttäytymistä, vähentävät riskialtista ajotapaa ja lisäävät turvalaitteiden käyttöä. Ympäristön kehittämisen toimet voivat liittyä tieverkon kuntoon tai paikallisen julkisen liikenteen kehittämiseen.

Kasvatuksellisen ohjauksen ja valistuksen suuntaamisella riskiryhmiin voidaan esimerkiksi koulussa, autokoulussa ja mediassa edistää turvalliseen liikennekäyttäytymiseen liittyviä tietoja, taitoja ja asenteita. Tärkeä on huomioida myös päihtettömyys liikenteessä.

Pisteytysuusitus (LIITO)

3p Vastauksessa on tarkasteltu 4-5 nuorten liikennetapaturmien ehkäisykeinoa kahdelta terveyden edistämisen toiminta-alueelta (terveysosaamisen kehittäminen, päätökseteko, yhteisöjen toiminnan kehittäminen, terveellisen ympäristön kehittäminen ja terveystalvelujen suuntaaminen).

5p Vastauksessa on tarkasteltu 6-7 nuorten liikennetapaturmien ehkäisykeinoa neljältä terveyden edistämisen toiminta-alueelta. Kuvion informaatiota on hyödynnetty.

Tehtävä 4. Tutkimusten mukaan 24–44-vuotiaista suomalaisista noin puolet liikkuu riittämättömästi terveytensä kannalta (Husu ym. 2011). Pohdi, mitkä tekijät voivat selittää vähäistä liikkumista kyseisessä ikäryhmässä.

Hyvän vastauksen piirteitä (YTL)

Vähäiseen liikuntaan kyseisessä ikäryhmässä vaikuttavat monet erilaiset tekijät ja niiden yhteisvaikutukset, ja näitä voidaan selittää esim. monitasoisten ekologisten mallien avulla. Tekijöiden painoarvo vaihtelee ihmisestä ja elämäntilanteesta riippuen. Yksilötasolla vähäistä liikuntaa voivat selittää esimerkiksi erilaiset demografiset, biologiset ja psykologiset tekijät. Yhteisötasolla selittäviä tekijöitä ovat esim. sosiaaliseen ympäristöön ja tukeen sekä elämäntilanteeseen liittyvät asiat, kuten perheen ja opiskelu- tai työelämän yhteensovittaminen. Yhteiskuntaan ja fyysiseen ympäristöön liittyviä tekijöitä ovat muun muassa kodin sijainti, kaupunkisuunnittelu, liikuntapaikkojen saavutettavuus tai teknologia, joka mahdollistaa arki-liikunnan välttämisen.

Pisteytysuusitus (LIITO)

3p Vastauksessa on pohdittu vähäistä liikuntaa selittäviä tekijöitä 2-3:sta laajemmasta tekijäryhmästä (demografiset ja biologiset, psykologiset, sosiaalinen ja kulttuurinen ympäristö, fyysinen ympäristö, elämäntilanne) ja vähintään kahdelta eri tasolta (yksilö-, yhteisötaso, yhteiskunta).

5p Vastauksessa on pohdittu seikkaperäisemmin vähäistä liikuntaa selittäviä tekijöitä 4:stä laajemmasta tekijäryhmästä ja kolmelta eri tasolta.

Tehtävä 5. Pohdi jääkiekkoväkivaltaa eettisestä näkökulmasta.

Hyvän vastauksen piirteitä (YTL)

Väkivalta voidaan määritellä tahalliseksi teoksi, jonka tarkoituksena on vahingoittaa toista osapuolta fyysisesti tai henkisesti tai rajoittaa toisen osapuolen vapautta. Jääkiekkoväkivallan eettisyyttä voidaan tarkastella monista eri lähtökohdista, esimerkiksi pelaajien motiivien ja tarkoitusten, velvollisuuksien tai väkivallan eri osapuolille aiheuttamien terveysseurausten näkökulmista. Aihetta voi lähestyä myös pohtimalla jääkiekkoon liittyvien arvojen ja väkivallan välistä ristiriitaa tai erittelemällä eri osapuolten, kuten pelaajien, valmentajien, tuoma-reiden, yleisön ja median, eettisiä periaatteita (esim. kunnioitus, sitoutuminen, esikuvallisuus, huolenpito, totuudellisuus, oikeudenmukaisuus, pelisääntöjen ja yhteiskunnan lakien noudattaminen) ja niiden merkitystä väkivaltailmiölle.

Pisteytysuusitus (LIITO)

3p Vastauksessa on pohdittu jääkiekkoväkivaltaa 2-3 eettisestä näkökulmasta. Pohdinta on pintapuolista.

5p Vastauksessa on pohdittu jääkiekkoväkivaltaa vähintään neljästä eettisestä näkökulmasta. Eri näkökulmia on pohdittu syvällisemmin.

6. Noin 500 opiskelijan suuruudessa lukiossa on ilmennyt seksuaalista häirintää opiskelijoiden keskuudessa.

a) Mitä seksuaalisella häirinnällä tarkoitetaan? (2p)

b) Minkälaisia aineistonkeruumenetelmiä käyttäisit, että saisit luotettavaa tietoa opiskelijoiden keskuudessa ilmenevästä seksuaalisesta häirinnästä kyseisessä koulussa? (4p)

Hyvän vastauksen piirteitä (YTL)

a) Seksuaalinen häirintä on ei-toivottua ja yksipuolista sanallista, sanatonta tai fyysistä, luonteeltaan seksuaalista käytöstä. Sillä tarkoituksellisesti tai tosiasiallisesti loukataan henkilön henkistä tai fyysistä koskemattomuutta luomalla uhkaava, vihamielinen, halventava, nöyryyttävä tai ahdistava ilmapiiri. Toiminta muuttuu häirinnäksi, kun sitä jatketaan, vaikka huomion kohde ilmaisisi sen olevan epämiellyttävää. Ehdottelu, vaatiminen ja fyysinen koskeminen sekä raiskaus tai sen yritys ovat seksuaalista häirintää. Seksuaalisen häirinnän välineinä voivat olla myös pornoaineistot, seksuaalisesti värityneet kirjeet, sähköpostit tai tekstiviestit.

Pisteytysuusitus (LIITO)

1p Vastauksessa on määritelty, että seksuaalisella häirinnällä tarkoitetaan ei-toivottua, yksipuolista seksuaalista käytöstä ja siinä on mainittu vähintään kaksi sen ilmenemismuotoa (sanallinen, sanaton, fyysinen).

2p Vastauksessa on kuvattu tarkemmin seksuaalista häirintää ja annettu havainnollistavia esimerkkejä sen ilmenemismuodoista.

Hyvän vastauksen piirteitä (YTL)

b) Kun kerätään aineistoa useilta osanottajaryhmiltä (mm. opiskelijat, opettajat, kouluterveydenhoitaja, -kuraattori, -psykologi) ja käytetään toisiaan täydentäviä keruumenetelmiä, voidaan saada totuudenmukaisempi kuva asiasta kuin vain yhtä menetelmää käyttämällä. Määrällisellä tutkimusotteella (esim. kyselylomakkein) saadaan tietoa ilmiön yleisyydestä ja siihen liittyvistä tekijöistä. Luotettavuutta lisäävät aineiston kerääminen nimettömänä ja esitestattujen tai aiemmin käytettyjen kysymysten käyttö. Laadullisella tutkimusotteella aineistoa voi kerätä esimerkiksi haastattelujen, kirjoitelmien ja havainnoinnin avulla. Haastattelujen ja kirjoitelmien avulla saadaan syvempää tietoa häirinnän

ilmenemismuodoista, opiskelijoiden omista kokemuksista ja niistä merkityksistä, joita he antavat mahdollisesti kokemalleen seksuaaliselle häirinnälle.

Pisteytysuusitus (LIITO)

2p Vastauksessa on kuvattu yhteensä kolmea eri aineistonkeruumenetelmää sekä määrälliseltä että laadulliselta tutkimusotteelta. Luotettavuuden arviointi on pintapuolista.

4p Vastauksessa on kuvattu yhteensä neljää eri aineistonkeruumenetelmää sekä määrälliseltä että laadulliselta tutkimusotteelta. Luotettavuuden arviointi on monipuolista ja vastauksesta tulee ilmi, että tutkimuksen luotettavuutta parantaa useammalta osanottajaryhmältä kerätty aineisto.

Tehtävä 7. Ylioppilaskirjoitukset ja niihin valmistautuminen ovat monelle abiturientille jännittävä ja stressaava kokemus. Kuvaa, miten elimistö reagoi tällaisessa stressitilanteessa. Pohdi myös, miten ylioppilaskirjoitusten aikaista stressiä tai sen vaikutuksia elimistöön voisi vähentää.

Hyvän vastauksen piirteitä (YTL)

Koettu uhka aktivoi sympaattisen hermoston, jolloin elimistö asettuu ”taistele tai pakene” -valmiuteen. Lisämunuaiskuori erittää enemmän stressihormoni kortisolia. Lisämunuaisen ydin erittää adrenaliinia, joka nostaa sykettä, verenpainetta ja tuottaa lihasjännitystä. Elimistön fyysisiä stressioireita ovat mm. vatsakivut, päänsärky, lihaskireys, niska- ja hartiakivut, rytmihäiriöt, unihäiriöt ja hikoilu. Stressi tuottaa elimistössä hormonaalisia ja aineenvaihdunnallisia muutoksia, vaikuttaa vastustuskykyyn sekä autonomisen ja keskushermoston toimintaan.

On hyvä tuntee omat tapansa reagoida vaativissa tilanteissa ja oppia käsittelemään stressaavia tilanteita mm. asennoitumisen, opiskelutaitojen, ajankäytön (esim. lukusuunnitelma) avulla sekä tunnistamalla ja työstämällä stressiä aiheuttavia ajattelumalleja (esim. oppimis-kammot, pelot). Stressaavina aikoina on huolehdittava fyysisistä voimavaroista terveellisillä elintavoilla (riittävä uni, muu rentoutuminen, säännöllinen liikunta, monipuolinen ruoka-valio), sosiaalisista voimavaroista (läheisten tuki, jakaminen, harrastukset) sekä psyykkisistä voimavaroista (esim. myönteisyys, tunteiden hallinta, asennoituminen haasteisiin, itsetunto).

Pisteytysuusitus (LIITO)

3p Vastauksessa on kuvailtu pintapuolisesti elimistön stressireaktioita ja oireita. Stressin ehkäisykeinoja on pohdittu 5-6 esimerkin avulla kahdelta eri osa-alueelta (fyysiset, psyykkiset ja sosiaaliset voimavarat, opiskelutaidot).

5p Vastauksessa on kuvailtu syvällisemmin elimistön stressireaktioita ja oireita. Stressin ehkäisykeinoja on pohdittu 6-7 esimerkin avulla kolmelta eri osa-alueelta.

Tehtävä 8. Asiantuntijat ovat olleet jo pitkään huolissaan terveyserojen kasvusta ja sosioekonomisen aseman yhteydestä terveyseroihin. Sosioekonomista asemaa pidetään merkittävänä terveyseroihin vaikuttavana tekijänä. Tarkastele, miten sosioekonominen asema voi selittää terveyseroja.

Hyvän vastauksen piirteitä (YTL)

Eri sosioekonomisten ryhmien välillä on eroja terveydentilassa, sairastavuudessa ja kuolleisuudessa. Keskeisiä ihmisen sosioekonomista asemaa määritteleviä tekijöitä ovat koulutus, ammattiasema ja työolot sekä tulot ja varallisuus. Näiden henkisten ja aineellisten resurssien epätasainen jakautuminen synnyttää terveyseroja. Erot syntyvät usein eri tekijöiden yhteisvaikutuksena. Koulutuksella on yhteyttä terveyteen liittyviin tietoihin, taitoihin, arvoihin ja asenteisiin, ja nämä liittyvät mm. terveellisten tai epäterveellisten terveystottumusten omaksumiseen tai hoitoon hakeutumiseen. Koulutus vaikuttaa myös ammattiasemaan, joka taas määrittelee, millaisia terveysriskejä ihminen kohtaa työssään ja millaisia terveyskäyttäytymisen malleja hän saa työympäristöstään. Koulutuksen puute saattaa aiheuttaa ansiotyön ulkopuolelle jäämisen, mikä voi heikentää terveyttä. Heikko terveydentila puolestaan voi vaikuttaa mahdollisuuksiin kouluttautua. Ammattiasema ja koulutus ovat yhteydessä tulo-tasoon, mikä puolestaan vaikuttaa mm. ihmisen asuinolosuhteisiin, mahdollisuuksiin käyttää terveyspalveluja sekä ostaa terveellistä ravintoa tai liikuntapalveluja.

Pisteytysuusitus (LIITO)

3p Vastauksessa on tarkasteltu vähintään kahta terveyserojen muodostumista selittävää keskeistä tekijää (koulutus, ammattiasema, työolot, tulot ja varallisuus, sosiaalinen perimä). Vastauksessa avataan pintapuolisesti, miten nämä sosioekonomiset tekijät selittävät terveyseroja. Selittävien tekijöiden välisten yhteyksien tarkastelu on vähäistä.

5p Vastauksessa on tarkasteltu vähintään neljää terveyserojen muodostumista selittävää keskeistä tekijää. Vastauksessa selitetään seikkaperäisesti, miten nämä sosioekonomiset tekijät selittävät terveyseroja. Selittävien tekijöiden välisten yhteyksien tarkastelu on johdonmukaista.

Tehtävä +9 Sepelvaltimotauti on yksi suomalaisten keskeisistä kansantaudeista. Kuvaile, minkälainen sairaus sepelvaltimotauti on, esittele sen riskitekijöitä ja kuvaile sepelvaltimotaudin ennaltaehkäisyä.

Hyvän vastauksen piirteitä (YTL)

Sepelvaltimot sijaitsevat sydämen pinnalla ja huolehtivat sydänlihaksen hapensaannista ja ravitsemuksesta. Sepelvaltimotauti johtuu LDL-kolesterolin kertymisestä verisuonten seinämiin, mikä aiheuttaa niiden kovettumisen ja ahtautumisen. Ahtautunut, kovettunut verisuonen seinämä vaurioituu herkästi, jolloin verihitaleet ja hyytymistekijät laukaisevat verihyytymän muodostumisen vauriokohtaan. Tämä voi tukkia ahtautuneen verisuonen ja aiheuttaa paikallisen kudoksen kuolon, sydäninfarktin. Oireena voi olla rasituksessa ilmenevä rintakipu (angina pectoris).

Naisilla sepelvaltimotaudin oireet ovat usein epätyypilliset: rinnan ahdistus, uupuminen, huonovointisuus tai pahoinvointi rasituksessa. Riskitekijöitä ovat mm. tupakointi, kohonnut veren LDL-kolesterolipitoisuus, diabetes ja kohonnut verenpaine. Ennaltaehkäisy perustuu riskitekijöiden minimoimiseen yksilötasolla elämäntapavalinnoilla sekä yhteisö- ja yhteiskuntatasolla esim. terveyttä tukevilla rakenteilla ja toimintatavoilla.

Pisteytysuusitus (LIITO)

3p Vastauksessa on kuvailtu sepelvaltimotautia pääpiirteittäin. Lisäksi on annettu muutama esimerkki sekä sepelvaltimotaudin riskitekijöistä että ennaltaehkäisystä.

5p Vastauksessa on kuvailtu täsmällisemmin sepelvaltimotautia. Vastaus sisältää useampia esimerkkejä riskitekijöistä. Ennaltaehkäisyä on kuvailtu kahdelta eri tasolta (yksilö, yhteisö, yhteiskunta).

8p Vastauksessa on kuvailtu sepelvaltimotautia ja sen riskitekijöitä monipuolisesti ja asiantuntevasti perustellen. Ennaltaehkäisyn keinoja käsitellään monipuolisesti sekä yksilön, yhteisön että yhteiskunnan tasoilla.

Tehtävä +10

- a) **Esittele keskeiset tupakkapolitiikan keinot, joita on käytetty tupakoinnin ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi Suomessa (5p)**
- b) **Arvioi eri tupakkapoliittisten keinojen toteuttamismahdollisuuksia ja vaikuttavuutta (4p)**

Hyvän vastauksen piirteitä (YTL)

a) Tupakoinnin ehkäisyn ja vähentämisen keskeisiä keinoja ovat seuraavat:

- Tupakkalaki (säädetty 1976, uusittu ajoittain) on tupakkapolitiikan kulmakivi: esim. väestön suojeleminen tupakansavulta (julkiset tilat, julkiset kulkuvälineet, oppilaitokset, työpaikat, ravintolat); markkinointirajoitukset, täydellinen mainontakielto; varoitusmerkinnät askeihin, myynnin rajoitukset.
- Terveystuollon keinot, mm. vieroituspalvelut, Käypä hoito -suositukset, ammattilaisten koulutus
- Terveysten edistäminen, esim. valistus, neuvonta ja opetus (mm. koulut, järjestöt, tiedotusvälineet)
- Hintapolitiikka: laki tupakkaverosta, tupakkaveron korotukset
- Tutkimus- ja kehittämistoiminta, joka kohdentuu esim. terveyshaittoihin, nikotiiniriippuvuuteen, tupakointitapoihin, vieroituskäytäntöihin

Pisteytysuusitus (LIITO)

3p Vastauksessa on esitelty 4-5 tupakkapoliittista keinoa tupakoinnin ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi vähintään kahdelta eri osa-alueelta (ranskalaiset viivat).

5p Vastauksessa on esitelty monipuolisesti keinoja tupakoinnin ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi neljältä eri osa-alueelta.

Hyvän vastauksen piirteitä (YTL)

b) Väestötasolla tupakointi on vähentynyt. Tämän on mahdollistanut monen eri tupakkapolitiikan keinon toteuttaminen samaan aikaan. Savuttomuus työpaikoilla on vähentänyt passiivista tupakointia voimakkaasti. Toimivia käytäntöjä ovat olleet tupakkavalituksen kohdentaminen yksilöiden sijaan ympäristövaikutuksiin (passiivinen tupakointi, hajuhaitat, työturvallisuus) sekä tupakointikiellot julkisissa tiloissa, kuten ravintoloissa ja työpaikoilla. Hintapolitiikalla ei ole parhaalla mahdollisella tavalla pystytty tukemaan terveystavoitteista tupakkapolitiikkaa. Valistuksen vaikuttavuutta on vaikea arvioida, mutta esim. asenneilmapiiri tupakointia kohtaan on muuttunut kielteisemmäksi.

Pisteytysuusitus (LIITO)

2p Vastauksessa on arvioitu muutaman tupakkapoliittisen keinon toteuttamismahdollisuuksia ja vaikuttavuutta kahdelta eri osa-alueelta.

4p Vastauksessa on arvioitu useiden tupakkapoliittisten keinojen toteuttamismahdollisuuksia ja vaikuttavuutta monipuolisesti ja asiantuntevasti edellistä useammalta osa-alueelta.